

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Priority v oblasti normalizácie IKT pre jednotný digitálny trh

[COM(2016) 176 final]

(2016/C 487/15)

Spravodajca: **Gundars STRAUTMANIS**

Konzultácia	Európska komisia, 19. 4. 2016
Právny základ	článok 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť
Prijaté v sekcii	7. 9. 2016
Prijaté v pléne	21. 9. 2016
Plenárne zasadnutie č.	519
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržali sa hlasovania)	159/1/3

1. Závěry a odporúčania

1.1. **EHSV všeobecne víta** dokument navrhnutý Komisiou, keďže poskytuje východisko pre plány a iniciatívy podporujúce normalizáciu IKT; stanovujú sa v ňom prioritné oblasti a kľúčové opatrenia vrátane harmonogramu (realizačného plánu).

1.2. **EHSV sa domnieva**, že normalizácia by mala pomôcť zvýšiť pridanú hodnotu, zabezpečiť zamestnanosť vo všetkých oblastiach a zlepšiť blaho spoločnosti ako celku. Preto je osobitne dôležité určiť prioritné oblasti, v ktorých sa má uskutočniť normalizácia, vrátane odvetvia informačných a komunikačných technológií (IKT), aby sa vyriešili tieto otázky, ktoré sú mimoriadne dôležité pre všetkých. Z toho vyplýva, že toto oznámenie Komisie je skutočne potrebné, a takisto jasne ukazuje, prečo je vypracovanie tohto dokumentu kľúčové pre ďalšiu normalizáciu IKT, a tým aj rozvoj jednotného digitálneho trhu.

1.3. **EHSV by chcel predložiť niekoľko odporúčaní**, ktoré by mohli pomôcť Komisii ďalej zlepšiť oznámenia a iné sprievodné dokumenty, ktoré vypracovala.

1.3.1. Odporúčanie 1

EHSV odporúča, aby v budúcich oznámeniach a iných súvisiacich dokumentoch Komisia informovala všetky zainteresované strany o potrebe prijať vyvážený prístup k normalizácii IKT: normy ako obmedzujúci faktor verzus tvorivosť.

1.3.2. Odporúčanie 2

EHSV odporúča vyvinúť úsilie na zabezpečenie konzistentnosti medzi prioritnými oblasťami pre normalizáciu IKT, ktoré majú odlišné názvy v oznámení Komisie a v ročnom priebežnom pláne normalizácie IKT. S cieľom vytvoriť konzistentnosť medzi jednotlivými dokumentmi a všetkými navzájom súvisiacimi textami sa musí používať jednotná terminológia.

1.3.3. Odporúčanie 3

Vzhľadom na význam úlohy stanovenia priorít pre normalizáciu IKT **EHSV odporúča** poskytnúť viac informácií, pokiaľ ide o dôvody, metodiku a výsledky so zreteľom na výber prioritných oblastí.

1.3.4. Odporúčanie 4

S cieľom zabezpečiť, aby všetky zainteresované strany lepšie porozumeli vykonávaniu a konzistentnosti oznámenia Komisie, **EHSV odporúča** šíriť informácie o opakovaných činnostiach na doplnenie alebo pokračovanie práce, ktorá sa začala týmto dokumentom.

1.3.5. Odporúčanie 5

S cieľom zabezpečiť, aby sa všetky zainteresované strany mohli spoľahnúť na to, že Komisia pri vypracúvaní tohto oznámenia zašla nad rámec otázok, ktoré priamo súvisia s prioritami pre normalizáciu IKT, a takisto posúdila vplyv týchto priorit na rôzne sociálne problémy (pozri článok 11 ZFEÚ), **EHSV odporúča**, aby budúce oznámenia Komisie obsahovali konkrétne podrobnosti o účasti rôznych zainteresovaných strán a o sociálnych dôsledkoch jej prístupu v oblasti normalizácie IKT, ktorá už ovplyvňuje celú spoločnosť.

1.4. Hoci výbor podporuje oznámenie Komisie ako celok, **EHSV by napriek tomu navrhoval** posúdiť:

- či je oznámenie z hľadiska formy dostatočné na dosiahnutie stanovených cieľov, napr. zabezpečenie „vedúceho postavenia“, alebo či by bolo potrebné použiť formy, ktoré umožňujú väčšiu účinnosť a rozhodnosť,
- či by sa mal prehodnotiť pojem „vedúce postavenie“ a či by sa oznámenie Komisie nemalo skôr zamerať na spoluprácu založenú na partnerstve s globálnymi normalizačnými organizáciami, než sa riadiť zásadami hospodárskej súťaže, keďže máme zhruba rovnaké potreby, ktoré presahujú hranice EÚ.

2. Úvod

2.1. Európska komisia 19. apríla 2016 prijala svoje oznámenie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Priority v oblasti normalizácie IKT pre jednotný digitálny trh [COM(2016) 176 final].

2.2. **Ciele** oznámenia Komisie:

- podporovať a posilňovať úlohu Európy v rámci globálnej digitálnej ekonomiky,
- zabezpečiť, aby normy v oblasti IKT boli stanovené tak, aby lepšie reagovali na potreby politiky,
- zabezpečiť, aby boli normy aktívne, otvorené a užšie spojené s výskumom a inováciami.

2.3. **Duch** oznámenia Komisie:

- **Komplexný strategický a politický prístup k normalizácii pre prioritné informačné a komunikačné technológie.** V oznámení sa stanovuje komplexný strategický a politický prístup k normalizácii pre prioritné informačné a komunikačné technológie, ktoré sú dôležité na dobudovanie jednotného digitálneho trhu.
- **Riešenie výziev týkajúcich sa normalizácie IKT.** Na riešenie výziev týkajúcich sa normalizácie IKT Komisia oznámila, že „začne plán integrovanej normalizácie s cieľom identifikovať a vymedziť kľúčové priority pre normalizáciu so zameraním na technológie a oblasti, ktoré sa považujú za rozhodujúce pre jednotný digitálny trh“.

2.4. **Východiská** oznámenia Komisie:

- **Spoločné normy ako základ účinného jednotného digitálneho trhu.** Spoločné normy zabezpečujú interoperabilitu digitálnych technológií a sú základom účinného jednotného digitálneho trhu. Zaručujú, aby technológie spoločne fungovali hladko a spoľahlivo a aby dosahovali úspory z rozsahu, podporovali výskum a inováciu a udržiavali otvorenosť trhov. Rôzne vnútroštátne normy však môžu značne spomaliť inováciu a znevýhodniť európske podniky voči zvyšku sveta.

- **Nariadenie (EÚ) č. 1025/2012 o európskej normalizácii.** Nedávna revízia normalizačnej politiky EÚ viedla k prijatiu nariadenia (EÚ) č. 1025/2012 o európskej normalizácii a k vytvoreniu rámca pre transparentnejší, efektívnejší a účinnejší európsky systém normalizácie vo všetkých priemyselných odvetviach. **Oznámenie vychádza z nariadenia (EÚ) č. 1025/2012** ⁽¹⁾ a súvisí s plánovanou spoločnou iniciatívou v oblasti normalizácie, ktorá je súčasťou širšej stratégie pre jednotný trh [COM(2015) 550 final Zlepšovanie jednotného trhu: viac príležitostí pre ľudí a podniky].

2.5. **Kľúčové otázky** oznámenia Komisie:

- Normy IKT ako základný kameň jednotného digitálneho trhu
- Stanovenie noriem pre IKT: rýchlo sa meniaci a náročný globálny kontext
- Reakcia Európy: plán založený na dvoch pilieroch s cieľom stanovovať priority a realizovať normotvorbu v oblasti IKT pre jednotný digitálny trh
- Päť prioritných oblastí: základné stavebné prvky normotvorby v oblasti IKT
- Závazok na vysokej úrovni na dosiahnutie a zabezpečenie vedúceho postavenia prostredníctvom noriem

3. **Prehľad a všeobecné pripomienky k zneniu oznámenia Komisie**

3.1. **Normy IKT ako základný kameň jednotného digitálneho trhu**

3.1.1. V bode 1 oznámenia Komisie sa stanovuje, že transformácia globálnej ekonomiky na digitálnu ekonomiku má vplyv na všetky odvetvia priemyslu a služieb. Podobne bod 1 zaoberá všeobecnými otázkami týkajúcimi sa oznámenia, ako sú:

- účel oznámenia,
- povaha oznámenia,
- východiská oznámenia.

3.2. **Stanovenie noriem pre IKT: rýchlo sa meniaci a náročný globálny kontext**

3.2.1. V bode 2 oznámenia Komisie sa stanovuje, že vývoj noriem IKT čelí viacerým novým výzvam, ktoré si vyžadujú ciele a udržateľné riešenie na úrovni EÚ.

3.2.2. V oznámení sa zdôrazňuje, že potenciálnymi dôsledkami týchto výziev môžu byť rozptýlenie obmedzených zdrojov, pomerne slabá efektívnosť a v širšom zmysle utlmenie európskej inovačnej kapacity.

3.3. **Reakcia Európy: plán založený na dvoch pilieroch s cieľom stanovovať priority a realizovať normotvorbu v oblasti IKT pre jednotný digitálny trh**

3.3.1. V bode 3 oznámenia Komisie je predstavený prioritný akčný plán pre ďalšiu vlnu technologickej normalizácie v digitálnej ekonomike.

3.3.2. Prístup navrhovaný Komisiou:

1. V oznámení sa určuje **zoznam prioritných stavebných prvkov** pre jednotný digitálny trh, v prípade ktorých je potreba lepšej normalizácie IKT najnaliehavejšia vrátane výstupov a harmonogramu.
2. Komisia navrhuje politický proces na vysokej úrovni s cieľom validovať, monitorovať a v prípade potreby upraviť zoznam priorít. Očakáva sa, že v tomto procese sa budú využívať nástroje európskeho systému normalizácie a zapojí sa široká škála zainteresovaných strán v rámci EÚ, ako aj na medzinárodnej úrovni.

3.3.3. Obe časti tohto prioritného plánu bude potrebné vykonávať spoločne s cieľom zabezpečiť, aby sa EÚ stala lídrom v globálnej digitálnej ekonomike.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 316, 14.11.2012, s. 12.

3.4. Päť prioritných oblastí: základné stavebné prvky normotvorby v oblasti IKT

3.4.1. V bode 3.1 oznámenia Komisia určuje päť prioritných oblastí, ktoré predstavujú **základné technologické stavebné prvky** jednotného digitálneho trhu (poradie uvedených oblastí nie je dôležité):

- cloud computing,
- internet vecí,
- komunikácie 5. generácie (5G),
- technológie (veľkých) dát,
- kybernetická bezpečnosť.

3.4.2. Tieto prioritné oblasti boli vybrané na základe odporúčaní európskej multilaterálnej platformy zainteresovaných strán pre normalizáciu IKT, ktorá spája zainteresované strany z oblasti priemyslu, tvorcov noriem, vlády a zástupcov občianskej spoločnosti.

3.4.3. Digitálna transformácia má významný vplyv na rôzne odvetvia, ako aj spotrebiteľov. Mnohé **dôležité oblasti uplatňovania IKT** (napríklad: elektronické zdravotníctvo, inteligentné dopravné systémy, inteligentná energia, moderná výroba, inteligentné mestá atď.) sú priamo založené na piatich vybraných prioritách normalizácie IKT.

3.4.4. **Vybraté priority budú dopĺňať ďalšie normalizačné nástroje používané na vykonávanie európskej politiky v oblasti normalizácie.** Okrem plánovanej spoločnej iniciatívy v oblasti európskej normalizácie ide o priebežný plán normalizácie IKT a ročný pracovný program Únie.

3.5. Závazok na vysokej úrovni na dosiahnutie a zabezpečenie vedúceho postavenia prostredníctvom noriem

3.5.1. V bode 3.2 oznámenia Komisie sa uvádza, že stanovenie priorít pre normy IKT pre jednotný digitálny trh nebude samo osebe postačovať. **Úspech závisí od záväzku veľkého počtu zainteresovaných strán** vrátane priemyselného odvetvia, normotvorných organizácií a výskumnej obce, ako aj od inštitúcií EÚ a vnútroštátnych správnych orgánov v **súvislosti s normalizáciou na vysokej úrovni.**

3.5.2. **Komisia na dosiahnutie prioritných opatrení navrhuje postup na vysokej úrovni.** Tento postup bude využívať a dopĺňať európsku multilaterálnu platformu zainteresovaných strán, priebežný plán normalizácie IKT a ročný pracovný program Únie pre európsku normalizáciu ako mechanizmy na vykonávanie a šírenie noriem. V oznámení Komisie sa opisuje každý prvok procesu a všetky súvisiace činnosti.

4. Konkrétne pripomienky

4.1. Rovnováha medzi normalizáciou a tvorivosťou

4.1.1. Z hľadiska oznámenia Komisie normalizácia nie účelom samým o sebe, ale len prostriedkom; jedným z jej cieľov je podporovať výskum a inováciu v oblasti IKT.

4.1.2. Normy neznamenajú len príležitosti; stanovujú aj rámce a obmedzenia. Normy môžu uľahčovať rozvoj, ale môžu ho tiež spomaliť, najmä v odvetviach, ktoré sa veľmi rýchlo rozvíjajú, ako je IKT.

4.1.3. V bode 2 oznámenia, s názvom „Stanovenie noriem pre IKT: rýchlo sa meniaci a náročný globálny kontext“, v ktorom sa rozoberajú problémy vyskytujúce sa v rámci procesu normalizácie, sa uvádza, že: „... čoraz väčšia zložitosť spôsobená veľkým počtom noriem a rôznorodosťou technických spoločenstiev zapojených do stanovovania noriem môže **spomaliť inováciu.**“

4.1.4. Výsledky verejnej konzultácie (Súhrnná správa o verejnej konzultácii *Standards in the Digital Single Market: setting priorities and ensuring delivery* – Normy v rámci jednotného digitálneho trhu: stanovenie priorít a zabezpečenie realizácie) sprostredkujú názory príslušných skupín zainteresovaných strán, ako je odvetvie IKT. Toto odvetvie si želá proces normalizácie „zdola nahor“.

4.1.5. Je zrejmé, že uloženie nadmerne prísnych noriem alebo ich predčasné uloženie môže

- obmedziť tvorivosť, čím by sa pribrzdil rozvoj a vykonávanie inovačných riešení,
- viesť k situácii, že normy síce boli vypracované a schválené, ale výrobcovia vykonávajú svoje každodenné činnosti podľa iných „noríem“, ktoré si stanovili sami.

4.1.6. To znamená, že počas procesu normalizácie by sa situácia mala dôkladne posúdiť, pokiaľ ide o navrhnutie, prijatie a vykonávanie každej normy, a medzi normami ako faktorom obmedzenia a tvorivosťou sa musí nastoliť rozumná rovnováha, t. j. ponechať otvorenú možnosť slobodne sa vyjadriť s cieľom vytvoriť nové „neštandardné“ riešenia.

4.1.7. *Odporúčanie 1*

EHSV odporúča, aby v budúcich oznámeniach a iných súvisiacich dokumentoch Komisia informovala všetky zainteresované strany o potrebe prijať vyvážený prístup k normalizácii IKT: normy ako obmedzujúci faktor verzus tvorivosť.

4.2. *Nezrovnalosti medzi prioritnými oblasťami v rôznych dokumentoch o normalizácii*

4.2.1. V bode 3.1 oznámenia Komisie sa stanovuje uvedených päť prioritných oblastí pre normalizáciu IKT:

- cloud computing,
- internet vecí,
- **komunikácie 5. generácie (5G)**,
- **kybernetická bezpečnosť**,
- **technológie (veľkých) dát**.

4.2.2. V oznámení sa zároveň odkazuje na ročný priebežný plán normalizácie IKT. Jednotlivé oblasti určené a opísané v ročnom priebežnom pláne normalizácie IKT na rok 2016 sú uvedené ďalej:

3.5. Kľúčové nástroje a bezpečnosť	95
3.5.1. Cloud computing	96
3.5.2. Informácie verejného sektora, otvorené dáta a veľké dáta (big data)	101
3.5.3. Elektronická verejná správa	106
3.5.3.1. DCAT Aplikačný profil pre dátové portály v Európe	107
3.5.3.2. Výmena metaúdajov o opätovne použiteľných aktívach interoperability (elektronická verejná správa)	107
3.5.3.3. Základné slovníky na uľahčenie rozvoja interoperabilných riešení	107
3.5.4. Elektronická identifikácia a dôveryhodné služby vrátane elektronických podpisov	109
3.5.5. Rádiofrekvenčná identifikácia (RFID)	112
3.5.6. Internet vecí	114
3.5.7. Bezpečnosť sietí a informácií	120
3.5.8. Ochrana súkromia online (ePrivacy)	124
3.5.9. Elektronické infraštruktúry pre výskumné údaje a výpočtovo intenzívna veda	127
3.5.10. Mapovanie infraštruktúry širokopásmových sietí	131
3.5.11. Uchovanie digitálneho kina	134

4.2.3. Hoci tieto dva dokumenty – oznámenie Komisie a priebežný plán normalizácie IKT na rok 2016 – spolu súvisia a dopĺňajú sa, používa sa v nich odlišná terminológia. Ani v jednom z týchto dvoch dokumentov sa nepoukazuje na prepojenie medzi podobnými oblasťami normalizácie.

4.2.4. Odporúčanie 2

EHSV odporúča vyvinúť úsilie na zabezpečenie konzistentnosti medzi prioritnými oblasťami pre normalizáciu IKT, ktoré majú odlišné názvy v oznámení Komisie a v ročnom priebežnom pláne normalizácie IKT. S cieľom vytvoriť konzistentnosť medzi jednotlivými dokumentmi a všetkými navzájom súvisiacimi textami sa musí používať jednotná terminológia.

4.3. Výber priorit pre normalizáciu IKT

4.3.1. V bode 3.1 oznámenia Komisie sa stanovuje päť prioritných oblastí pre normalizáciu IKT; uvádza sa v ňom: „Tieto oblasti boli vybrané na základe odporúčaní európskej multilaterálnej platformy zainteresovaných strán pre normalizáciu IKT, ktorá spája zainteresované strany z oblasti priemyslu, tvorcov noriem, vlády a zástupcov občianskej spoločnosti. **V procese verejnej konzultácie sa potvrdil široký konsenzus, pokiaľ ide o stanovenie uvedených priorit.**“

4.3.2. Verejná konzultácia sa uskutočnila od 23. septembra 2015 do 4. januára 2016 a zúčastnilo sa na nej 168 účastníkov. Zistenia konzultácie sú uvedené v **súhrnnej správe** o verejnej konzultácii *Standards in the Digital Single Market: setting priorities and ensuring delivery* (Normy v rámci jednotného digitálneho trhu: stanovenie priorit a zabezpečenie realizácie).

4.3.3. Keďže výsledky prieskumu sa zohľadňujú pri výbere prioritných oblastí stratégie IKT, ktoré sú stanovené v oznámení Komisie a týkajú sa veľkej časti európskych podnikateľov, vzhľadom na pomerne nízku mieru účasti (168 respondentov) by mohli byť potrebné ďalšie informácie o štruktúre zloženia respondentov.

4.3.4. Informácie o skupinách respondentov sú k dispozícii v správe ⁽²⁾.

4.3.5. Ako možno vidieť, mnohí respondenti patria do odlišných normalizačných organizácií. Pomerne malá časť sa skladá z vývojárov a výrobcov – tých, ktorí pozorne sledujú potreby trhu, ktorí určujú alebo sledujú trendy v oblasti technologického pokroku a ktorí majú svoje vlastné plány rozvoja. V absolútnom vyjadrení sú ich počty nízke.

4.3.6. Zistenia konzultácie, ktoré sú prezentované v súhrnnej správe, síce poskytujú informácie o vybratých oblastiach, ale neuvádza sa v nich počet oblastí, ktoré sa skutočne preskúmali, alebo o aké oblasti ide (neuvádzajú sa v nich ani oblasti uvedené v ročnom priebežnom pláne normalizácie IKT). Neuvádza sa v nich ani to, kto robil výber, alebo ak pôvodný zoznam zahŕňal ďalšie oblasti, aké boli stanoviská.

4.3.7. Odporúčanie 3

Vzhľadom na význam úlohy stanovenia priorit pre normalizáciu IKT **EHSV odporúča** poskytnúť viac informácií, pokiaľ ide o dôvody, metodiku a výsledky so zreteľom na výber prioritných oblastí.

4.4. Životný cyklus oznámenia

4.4.1. V oznámení Komisie sa uvádzajú mnohé konkrétne body, ktoré sa budú časom meniť, vrátane prioritných oblastí, kľúčových opatrení, hlavných lehôt a mnohých ďalších vecí. To znamená, že takýto dokument, t. j. oznámenie Komisie, nemožno navrhnuť na dlhé časové obdobie.

4.4.2. Preto je potrebné zaviesť osobitný postup, uplatňovaný v praxi, ktorý bude opisovať, akým spôsobom a ako často sa bude revidovať takýto dokument, organizovať verejné konzultácie, prijímať rozhodnutia, vykonávať operačné plánovanie a uskutočňovať ďalšie činnosti – t. j. pravidelná správa životného cyklu dokumentu a akékoľvek súvisiace činnosti by sa mali plánovať.

4.4.3. Odporúčanie 4

S cieľom zabezpečiť, aby všetky zainteresované strany lepšie porozumeli vykonávaniu a konzistentnosti oznámenia Komisie, **EHSV odporúča** šíriť informácie o opakovaných činnostiach na doplnenie alebo pokračovanie práce, ktorá sa začala týmto dokumentom.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/image/document/2016-17/synopsis_report_on_the_public_consultation_-_standards_in_the_digital_single_market_setting_priorities_and_ensuring_delivery_15264.pdf.

4.5. *Nedostatočne pokryté oblasti*

4.5.1. V oznámení Komisie sa uvádzajú mnohé aspekty týkajúce sa výberu priorít pre normalizáciu IKT a plánované opatrenia, prostredníctvom ktorých má táto práca napredovať. Pri čítaní tohto oznámenia a súvisiacich dokumentov však študijná skupina EHSV zistila, že viacero aspektov, ktoré sú dôležité pre spoločnosť, sa nerieši vôbec alebo sú uvedené len mimochodom.

4.5.2. Hoci je hlavným účelom oznámenia Komisie určiť prioritné oblasti pre normalizáciu IKT a súvisiace činnosti, jeho praktické vykonávanie a presadzovanie bude mať takisto vplyv, či už priamy, alebo nepriamy, v oblastiach, ako sú:

- práva spotrebiteľa,
- činnosť malých a stredných podnikov (MSP),
- zamestnanosť a istota pracovného miesta,
- pracovný čas a podmienky,
- ako môžu ľudia s osobitnými potrebami získať prístup k IKT,
- ochrana životného prostredia,
- rôzne ďalšie otázky súvisiace so sociálnym rozmerom.

4.5.3. EHSV konštatuje, že počas procesu normalizácie sa musí venovať pozornosť:

- zabezpečeniu, aby mali všetky zainteresované strany „spoločnú úroveň rovnakých podmienok“,
- významu zdôrazňovania otázok normalizácie v dvojstranných dohodách o voľnom obchode EÚ,
- tomu, ako sú vymedzené odvetvia činnosti,
- spôsobilosti zamestnancov spĺňať požiadavky noriem,
- základným právam zamestnancov,
- zapojeniu zástupcov občianskej spoločnosti do dialógu.

4.5.4. *Odporúčanie 5*

S cieľom zabezpečiť, aby sa všetky zainteresované strany mohli spolať na to, že Komisia pri vypracúvaní tohto oznámenia zašla nad rámec otázok, ktoré priamo súvisia s prioritami pre normalizáciu IKT, a takisto posúdila vplyv týchto priorít na rôzne sociálne problémy (pozri článok 11 ZFEÚ), **EHSV odporúča**, aby budúce oznámenia Komisie obsahovali viac konkrétnych podrobností o účasti rôznych zainteresovaných strán a o sociálnych dôsledkoch jej prístupu v oblasti normalizácie IKT, ktorá už ovplyvňuje celú spoločnosť.

V Bruseli 21. septembra 2016

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS